

DE TROPISCHE NATUUR

ORGAAN VAN DE NEDERLANDSCH-INDISCHE NATUURHISTORISCHE VEREENIGING

Tijdelijk onder redactie van Dr D. F. van Slooten (Herbarium, Buitenzorg), aan wien alle stukken het tijdschrift betreffende te richten zijn.

Hoofdbestuur der Vereeniging: Dr D. F. van Slooten, Voorzitter (Herbarium te Buitenzorg), Dr J. H. Coert, Onder-voorzitter (Djimertoweg 22, Soerabaja), Mej. C. J. van Schoonneveldt, Secretaresse-Penningmeesteres (van Heutszboulevard 12, Batavia - C.), M. A. Liefstinck, Secretaris-redacteur van het tijdschrift (met verlof).

Abonnementsprijs voor niet-leden der Ned.-Indische Natuurhistorische Vereeniging f 7.—

HELICHTIS ORIENTALIS Horsf.

Hoe dieren soms in zeldzame gevallen geheel kunnen afwijken van hun normale gewoonten, zonder dat, naar onze menselijke inzichten, daarvoor ook maar eenige reden bestaat, bleek mij onlangs weer bij een bioel.

Zooals bekend is, huizen deze aardige diertjes in een hol onder den grond. Zoo vond ik eens een nest in een ondiepe terreinplooi aan den rand van een klein ravijntje. Het plekje was zwaar begroeid met hooge *Albizzia falcata* en daar onder stond een flinke opslag van babadotan (*Ageratum mexicanum*). Het was er lekker koel en vochtig, een ideale omgeving voor een dassenpaar.

Op een middag werden mij door een jongen twee jonge dassen gebracht met de mededeeling, dat het jonge tjareuhboelan's (*Paradoxurus hermaphroditus*) waren. Naar gewoonte wat verder informeerende, kon ik mijn ooren nauwelijks gelooven, toen hij mij vertelde de dieren uit een kaong te hebben gehaald. Dat hij de diertjes voor tjareuhs aanzag was eenigszins begrijpelijk en daardoor ook zijn verdere explicatie: — dat ze van lahangsnoepten. Een jonge das en een jonge tjareuh lijken op het eerste gezicht wel wat op elkaar en in den regel observeert de inlandsche bevolking vrij slordig (er zijn natuurlijk uitzonderingen!); zij hebben dikwijls direct een naam bij de hand, een eigenschap, die zich den volgenden dag nog eens duidelijk demonstreerde. Het was toen nl. betaaldag, en ik bracht 's middags mijn twee jonge dassen naar de fabriek, waar ik een een hoofdmendoer enkele menschen liet uitzoeken, die volgens hem het best van dieren op de hoogte konden zijn. Zelf gaf hij mijn beestjes den mooien naam naam van torog. De tien specialisten werden één voor één binnengelaten en nadat ze hun opinie over „het geval” hadden gegeven, mochten ze die van hun volgende confraters aanhooren. Ik wil niet verder uitwijden over de gewichtige en soms ook vragende gezichten, die mijn woudloopers trokken, doch hier wel het resultaat vermelden. Eén vond, dat het jonge meongtjongkok's (*Prionailurus bengalensis javanensis*) waren; twee anderen doopten de diertjes djaralang's (*Ratufa bicolor*); vier noemden ze tjareuhboelan, — blijkbaar een nogal gewilde naam; één hield mijn hoofdmendoer gezelschap met torog, en slechts twee menschen hadden het bij het rechte eind en noemden ze bioel's.

Het spreekt haast wel vanzelf, dat ik den volgenden dag met het jog onder den bewusten boom stond. De omgeving werd gevormd door een soort inlandschen tuin, netjes door een pagger afgezet, waar de padi-hoema ongeveer een maand geleden geoogst was, en waarin verder verschillende boomgroepen stonden.

Fig. 1. Jonge zonnedas (*Helictis orientalis*), bioel.

Bandjarwangi, 4-1937.

[foto v. d. schr.]

van de twee stond een beetje schuin en piekte met een bladnerf in de havelooze pruik van het oudje. De kring werd verder aangevuld door een dadap op 3 m en een limoes (*Mangifera foetida*) op 2 m vanuit het midden. Vooral deze laatste boom zorgde voor een flinke, zware schaduw.

In den oksel van de onderste bladscheede van de oude kaoeng, ongeveer 10 m boven den grond, groeide een flinke nestvaren, en op die plaats had blijkbaar een dassenpaar het oog gericht als de meest geschikte plaats voor den bouw van hun nest. De toegangsweg moet gevoerd hebben via den eenigszins schuin staanden jongen palm en de eene bladnerf, welke in contact was met den middelsten boom; andere mogelijkheden waren er niet. Moeizaam moeten de ouderdieren het materiaal naar boven hebben gesleept, hetwelk bestond uit verdroogde bamboe en limoes-bladeren. De mogelijkheid bestaat natuurlijk, dat ze een verlaten nest hebben betrokken, doch daarvoor waren m.i. de bladeren te versch.

Op de ontwikkeling der beide jongen heeft deze uitzonderlijke en luchtige verblijfplaats niet den minsten invloed gehad; de diertjes waren moddervet en zeer levendig!

Bandjarwangi, Juli 1937.

Het midden van één dezer groepen vormde mijn boom, een oude aren-palm, nog slechts in het bezit van enkele verdroogde bladscheeden. De stam was reeds kaal en glad, in tegenstelling met twee jonge exemplaren, welke beide op 4 m afstand stonden en nog nooit getapt waren, en die juist een prachtige begroeiing hadden van alles wat er al zoo op den stam van een aren-palm kan vegeteeren. Eén

Fig. 2. Jonge zonnedas of bioel.

Bandjarwangi, 4-1937.

[foto v. d. schr.]

C. P. J. DE HAAS.